

Vestnik

Gegdetskega
društva
L. R. S.

Leto: III.

Štev: 4

1955

Geodetsko društvo Slovenije

V s o b i n a :

1. Urbanistični načrt in izmera Ljubljane
/Ing. Alojzij Podpečan/
2. Tudi te probleme je treba rešiti
/Seifert Mano, geom./
3. Posvetovanje fotogrametrov v Splitu
/Ing. Golorej Ivan/
4. Do materinega jezika več ljubezni pa tudi -
spoštovanja /S.M./
5. Poročilo o zasedanju DIT-a v Sarajevu
/Jelenc M. geom/
6. Poročilo o strokovni knjigi ing. A. Podpečan-a:
7. "Terenski relief" /Ing. Rudl Franjo/
7. Pregledi: Seznam geometrov, ki so diplomirali na geodetskem odseku G.s.š. po osvobod.
8. Sporočila

URBANISTIČNI NAČRT IN IZMERA LJUBLJANE

I.

V dnevnem časopisju in revijah večkrat čitamo razprave o urbanističnih načrtih. Naštevajo se razni strokovnjaki, ki naj poleg urbanistov sodelujejo pri načrtnom urejanju mest. Strinjamo se, da gre pri urejanju in razvijanju mest za zamotana gospodarska, socialna, kulturna in razna tehniška vprašanja, pri katerih mora poleg urbanistov sodelovati širok krog strokovnjakov.

Avtorji člankov pa sploh ne omenjajo geodetskih strokovnjakov, ki v veliki meri sodelujejo pri ureditvi mest, ker pozablja, da je za sestavo kakršnega bodi urbanističnega načrta potrebna tudi topografska študija mestnega površja v obliki topografskih načrtov, ki tvorijo osnovo, na kateri se lahko izdelata generalni in detajlni urbanistični načrt. Najboljši dokaz temu je tudi dejstvo, da se za večje število mest, naselij in zdravilišč v Sloveniji kljub nujni potrebi ne more pristopiti k izdelavi urbanističnih načrtov samo zaradi pomanjkanja sodobnih topografskih načrtov. Te načrte pa lahko izdelajo kvalitetno samo geodetski strokovnjaki.

Naloga urbanističnega načrta je v tem, da za nekaj desetletij vnaprej reši po sodobnih načelih osnovne probleme razvoja nekakega mesta, ki obsegajo rekonstrukcijo obstoječega stanja in projektiranje novih delov mesta na nezavidnem terenu. Pri tem se uredi mestni promet z odpiranjem novih ulic in preureditvijo ulične mreže na splošno. Predvidi se vertikalna regulacija s posebnim ozirom na kanalizacijo, razmestitev mestnega prebivalstva, industrije, kulturnih, zdravstvenih in upravnih ustanov ter arhitektonsko oblikovanje mesta v celoti in v posameznih delih.

Razvojna pot, ki jo prehodi urbanistični načrt od svoje zamisli do postopnega uresničevanja v naravi, je dolga in sestoji v glavnem iz naslednjih stopenj: geodetska izmera v vočoravnem in v širinskem pogledu z izdelavo ustreznih topografskih načrtov, idejna ureditvena skica, generalni urbanistični ali regulacijski načrt, detajlni urbanistični načrt, matematična obdelava projekta regulacije in priprava za njegov prenos v naravo ter končno postopni prenos elementov urbanističnega načrta v naravo. Medtem, ko je pri študiju idejne ureditvene skice in za sestavo generalnega urbanističnega načrta potrebno razmeroma kratkotrajno sodelovanje najširšega kroga strokovnjakov, je potrebno pri izdelavi in razčlenitvi detajlnega urbanističnega načrta v glavnem tesno sodelovanje arhitekta urbanista z gradbenim in geodetskim inženirjem. Takšna je praksa v vseh naprednih državah in tudi pri nas v drugih republikah. Že iz navedenega kratkega pregleda lahko vidimo, da je pri ureditvi mest in naselij potrebno dolgotrajno geodetsko delo in da je geodetski strokovnjak tisti, ki skrbi, da bo urbanistični načrt v naravi pravilno ostvarjen v geometričnem smislu.

II.

S tem v zvezi se moramo takoj vprašati, ali že obstajajo za našo glavno republiško mesto sodobni topografski načrti? Moramo na žalost ugotoviti, da je kartografski material, ki je na razpolago, v glavnem nepopoln, zastarel in nezadostne natančnosti. Na podlagi obstoječih katastrskih načrtov se ne more izdelati polnovredna in kvalitetna urbanistična rešitev. Lahko tudi trdimo, da je Ljubljana glede obseja sodobnih topografskih načrtov in geodetske osnove med najbolj zaostalimi mesti v državi. Glavni vzrok temu je brez dvoma pomanjkanje geodetskih strokovnjakov v Sloveniji. Razen tega pa tudi ni bilo dovolj razumevanja za geodetske probleme od strani mestnega ljudskega odbora. Šele v letošnjem letu je Geodetski zavod v Ljubljani po dolgotrajnih

posvetovanjih lahko pristopil k izvedbi osnovnih geodetskih del, ki bodo tvorila osnovo za detajlno geodetsko izmero velike Ljubljane. Med ta dela spadajo v prvi vrsti postavitev specialne trigonometrične mreže povečane natančnosti s posebno osnovnico, obnova in razširitev mreže stalnih višinskih točk ter postavitev točk preciznih poliginov. Šele nato bo lahko sledila detajlna izmera in izdelava topografskih načrtov. Ti načrti ne bodo katastrski načrti, temveč splošni topografski načrti, ki bodo služili vsem potrebam sodobnega komunalnega gospodarstva vključivši tudi davčnim in zemljiškoknjižnim potrebam. V tujih državah in tudi pri nas /Srbiija, Makedonija/ izdelujejo te osnovne načrte v merilu 1:500 za večja mesta in v merilu 1:1000 za manjša mesta. Fotomehaničnim potom se ti načrti nato pomanjšajo na merilo 1:2500, 1:5000 ali 1:10000 za generalni urbanistični načrt in tudi za ostale potrebe.

Za izvedbo vseh navedenih geodetskih del, ki bodo trajala nekaj let je potrebno poleg znatnih materialnih sredstev in sodobnega instrumentarija tudi specializirano in kvalitetno strokovno osebje. Geodetska dela na območju Ljubljane je v strokovnem pogledu nujno dvigniti na najvišji nivo in jih popolnoma vkladiti s potrebami komunalne izgradnje, mestne administracije in katastra zemljišč. Prepričani smo, da brez sodobnih topografskih načrtov Ljubljane ne bo mogoča razuma organizacija izrabe tal v reestranskem in zamotnem komunalnem gospodarstvu.

Ljubljana, dne 10. novembra 1955.

Ing. A. Podpečan

TUDI TE PROBLEME JE TREBA REŠITI

Vsekakor drži, da potrebuje nova izmera c e l e g a geometra, kajti okoliščine dela, zahteve in pogoji dela so tako strogo in precizno določeni, da nikjer ne pride tako do izraza smoternost dela kot rezultat geometrovo organizatorične in strokovne sposobnosti. Zato je predvsem važno, da pri delu odstranjujemo vse zapreke, ki bi ev. nemoteni potek dela ovirale. Ena izmed mnogih ovir pri delu na novi izmeri je problem zamejičenje posestnega stanja. Ta problem je v vsej Sloveniji več ali manj enak, z edino častno izjemo Prekmurja. Mnogo premalo je bilo propagande za vsako novo izmero, kajti pri posestnikih skoraj brezizjemno zapažamo nezaupanje, češ že zopet merijo, pa kaj bi zamejičeval, saj bom spet ob zemljo itd. itd. Tako je skoraj povsod en in isti pojav, da vkljub jasnim in ličnim lepakom o zamejičevanju, vkljub sestankom s posestniki in vkljub akojiam prizadetih občin; da, vkljub vsemu temu ugotovi geometer ob svojem prihodu na teren, da posestniki svojega posestva sploh niso zamejičili. Strašno je to za onega, ki ga priganja in preganja norma, ob vsako veselje do dela pa je tudi oni, ki se zaveda posledic take brezbrilnosti posestnikov. Določilo zakona o d n. uredbe o katastru, da bo geometer nezamejičene parcele odmeril po svojem prevdarku in da bodo kasnejši popravki šli na račun onega posestnika, ki zahteva popravo meje, še dolgo ne more rešiti tega vprašanja. Treba bi bilo poseči po strožjih ukrepih, po denarnih globah in sl., predvsem pa bi bilo treba utrditi v posestniku zaupanje do meritve, kajti on danes moče vse meritve - da le vidi trasirke - v en koš. V mnogočem pa smo tudi sami krivi. Tako je nek kmet odgovoril na geometrovo vprašanje, zakaj vendar ne zamejiči svojih parcel "zakaj pa bi zamejičeval, saj itak vzamejo, kjer hočejo". Ko sem se podrobneje pozanimal na izvor takega razpoloženja, sem izvedel, da je resnično takemu nerazpoloženju krivo dejstvo, da je v zadnjih letih zidala občina !! in tovarna !!

na nerazlaščenem svetu in da vsa ta zadeva še danes ni zemljiško knjžno izvedena -- kmet pa celo plačuje davek za zemljišče, kjer stoji mestni in tovarniški stanovanjski blok. Marsikateri izvežbani geometer bo vkljub nezamejičenju parcele pravilno odmeril - toda to za nas ni dovolj. Mi moramo z meritvijo ob enem tudi fiksirati meje, kar bomo dosegli lahko le s pravilnim zamejičenjem. Zato bi bilo potrebno misliti na to, da bi se tudi zamejičenje vršilo s strani geodetskega strokovnjaka, saj v mnogih slučajih kmetje tudi tako tolmačijo nalogo zamejičenja. Seveda pa ne sme to delo zadrževati izmere. Morda bi se vršilo prvo leto zamejičenje in poligonizacija, drugo leto pa sama izmera. Že slišim opazke: kam pa bomo prišli, če bomo vsako občino delali dve leti! Ni potrebno dveh let. Saj bi se to delo lahko vršilo tedaj, ko se še vrši triangulacija in še nekaj: brzina je naše gospodarstvo stala že težke izgube, in je skrajni čas, da tudi v merstvu postavimo delo na solidno osnovo. Kakšno neprecenljivo vrednost bi imela nova izmera, kjer bi bile meje fiksirane tudi na terenu s trajnimi mejniki. In če bomo v bližnji bodočnosti pristopili k novi izmeri tudi po aerofotogrametrijski metodi, potem sploh meritev brez pravilnega zamejičenja ne bo imela nobenega smisla. In če smo pripravljeni po tej novi metodi žrtvovati čas in denar za zamejičenje, zakaj bi potem klasična metoda bila v tem oziru pastorek?

Ta problem sem samo bežno osvetlil. Potrebno pa je, da merodajni strokovni organi dajo svoje predloge oblastem za uzakonjenje potrebnih korakov, da se vzpostavi zaupanje posestnikov do nove izmere in da se vsako brezbržnost do nove izmere tema primerno kaznuje. Tudi katastrski uradi naj bi v tej smeri vršili strožjo kontrolo, saj sem nešteto krat našel slučaje delitev parcel, kjer je v mapah bilo novo stanje najlepše zamejičeno, v naravi pa niti enega mejnika. Sam posestnik pa je izjavil, da je pač obljubil, da bo zamejičil z mejniki, pa do sedaj še ni

imel časa /o geodazija, ali si res postala že samo obrt?/.

Toliko v premislek vsem prizadetim.

Seifert Mano

POSVETOVANJE FOTOGRAMETROV V SPLITU

V želji, da Vas na kratko obvestimo o poteku zasedanja fotogrametrov v Splitu priobčujemo ta članek. Izčrpnega boste brali v Geodetskem glasniku.

Od 26. 10. do 29. 10. 1955. se je vršilo v Splitu posvetovanje o fotogrametriji, katero je sklical Savez geodetskih društev FNRJ.

Na posvetovanje je odšla tudi dokaj močna slovenska delegacija /11 članov/. Saj problemi, ki so se obravnavali, so bitne važnosti za razvoj fotogrametrijske službe v Jugoslaviji, še prav posebno pa v posameznih republikah. Tudi v drugih republikah so dali mnogo na važnost in nujnost tega posvetovanja in zbralo se nas je precejšnja število, nad 150 delegatov. Vse to samo kaže, kako važna je ta veda in da danes ni več diskusije za ali proti fotogrametriji, temveč samo še, kako jo čim bolj razširiti.

Posvetovanje se je pričelo v sredo 26. 10. 1955 ob pol 9 dopoldne v prostorih DIT-a v Splitu. To jutro smo dopotovali v Split in smo zato takoj odšli na zasedanje. Otvoril ga je ing. Ukropina in po izvolitvi delovnega predsedstva takoj podal dnevni red:

Čitali so nam svoje pisane referate:

1. Milovancvić Milovan, geom.: "Osvrt na fotogram. radove Zavoda za fotogrametriju od 48 g. do danas."
2. Ing. J. Cvetković: "Fotogrametrijski instrumenti."
3. Lazar Zokić, geom.: "Stereofotogram. u katastru."
4. Boško Popesko, geom.: "Metrofotogram. u katastru."

5. Ing. Žarko Jakšič: "Prilog ispitivanju tačnosti fotogram. metoda."

Vsi spredaj navedeni so uslužbeni "Zavoda za fotogrametriju" v Beogradu.

6. Pod.puk. Černe Jože: "Praktični primeri rada na aerofot. instrumentima."

S tem je bilo prvi dan zasedanja zaključeno, popoldne smo imeli prosto.

V četrtek smo pričeli z zasedanjem ob osmih zjutraj. Na dnevnem redu je bila diskusija.

Ing. Čuček je govoril o uporabi fotogrametrijskih metod pri snimanjih za kataster v Prekmurju.

Papo geom. BiH je govoril o težkočah in uspehih pri aerofot. snimanjih v BiH in se jezil, da se aerosnimanje nikoli ne izvrši ob naročenem času. Med ostalim je trdil:

1. Terenska priprava /signalizacija mejnih točk/ naj se izvrši na manjših kompleksih naenkrat, nekaj katastrskih občin in ne naenkrat ves okraj.
2. Luksus je, če kartiramo katastrske načrte z dragimi instrumenti /autografi/, kjer je majhna zmogljivost.
3. Snimanje brez priprav je nerentabilno.
4. Brez sodelovanja oblasti in ljudstva ne moremo pričakovati uspehov.

Ing. Tomašegović Z. iz Zagreba je podal pregled, kje vse so v LRH uporabili fotogrametrijske metode pri izdelavi načrtov in planov v gozdarstvu.

Tov. Košir, Lj. je poudaril važnost pravilnega organiziranja aerosnimanja in arhiviranja.

Ing. Živković iz Beograda je rekel, da žal nismo slišali iz referatov kaj o Italijanskih fotogrametrijskih instrumentih in od redreserju S.E.G.5. Dalje, da naj se fotogrametrija obširneje poučuje na srednje tehnični šoli. Ne hodijo naj v inozemstvo na fotogrametrijsko specializacijo ljudje, ki še fotogrametrije ne znajo. Kontrolo je treba vršiti nad takimi potovanja.

Kapetan Gorjup: Čas je, da se pobrigamo za enotno terminologijo v fotogrametriji.

Ing. Majič iz Splita je pripovedoval o važnosti uporabe fotogrametrije v gradbeništvu.

Bučan Ante, geometer iz Splita: Govoril je o težavah in uspehih pri snimanju za kataster na otoku Čiovo. Polkovnik Štefanović je poudaril:

1. Zabraniti je treba nadaljni nakup aerofotogrametrijskih instrumentov v inozemstvu.
2. Boljša je centralizirana fotogrametrijska služba.
3. Če pa pride do decentralizacije fotogram. službe, tedaj naj se od enega centra izločijo in razvijajo novi zavodi.
4. Pri aerosnimanju so objektivne težave, naenkrat smo dobili mnogo preveč naročil.
5. Važno je strogo čuvanje aeroposnetkov v tajnosti da ne pridejo v sovražnikove roke.
6. Ustanovi naj se posebni koordinacijski organ med vojaško in civilno geodetsko službo, ki bo nadziral nakup aerofotogram. instrumentov in planiral aerosnimanja.

Branko Čolič je govoril o uporabi aerofotogrametrije v katastru.

Tov. Jojkič Dina iz Novega Sada je govoril o reambulaciji v Vojvodini. Poudaril je, kako važno je vzdrževanje načrtov.

S tem je bilo drugi dan zasedanje zaključeno. Popoldne smo z avtobusi napravili izlet v Trogir in si ogledali njegove zgodovinske znamenitosti.

V petek se je začelo zasedanje zopet ob osmih zjutraj. Nadaljevala se je diskusija.

Kapetan Mitrovič je govoril o problemih aerosnimanja. Na pravičen potek aerosnimanja vplivajo:

1. Meteorološke razmere nad vzletnim letališčem.
2. Meteorološke razmere nad snemalnim področjem.
3. Časovno nepravilno si sledeča naročila.

Poročnik Penazič je govoril o isti temi in poudaril, da zadržuje aerosnimanje:

1. Slabo vreme, 2. Termična strujanja, 3. Tehnični pregledi letala.

Na kvaliteto aerosnimanja imajo pa vpliv:

1. Atmosferska kolebanja, 2. Menjanje posadke, 3. Velike in nagle temperaturne spremembe, 4. Za let nad 4000 m so potrebni inhalatorji.

Organizacija aerosnimanja pa je z zakonom o nar. odbrani Ur. list 29/54 izključno v rokah JNA.

P.puk. Černe daje nekaj pojasnil o rentabilnosti aerosnimanja.

Dr. Mirko Tomič iz Zagreba je govoril o nujnosti uporabe fotogram. v katastru.

Ing. Franjo Braun iz Zagreba je poudaril sledeče:

1. Kje naj se arhivirajo fotosnimki?
2. Komu se lahko dajo v uporabo fotoposnetki?
3. Poleg fototeke v vsaki posamezni republiki rabimo tudi pregledne skice, izvršenih snimanj in izdelanih načrtov iz drugih republik! Trdi: "Geodezija /klasična/ brez fotogrametrije v republikih je brezperspektivna."

Ing. Karavanjič iz Zagreba je rekel: Duh decentralizacije je zajamčen v ustavi. Kar se pa tiče tajnosti, moramo pa vsi čuvati tajnost! Aeroposnetki naj se arhivirajo pri republiških geodetskih upravah.

Ing. Rzdil F. je zahteval, da se izdela pravilnik za fotogram. dela in da se izdela normative.

Ing. Borčič Branko iz Zagreba je diskutiral po referatih.

Bogdan Bogdanović, pom.dir. gl.GU iz Beograda je rekel:

Doslej diskusija ni bila dovolj kritična. Gledati moramo realno in pred vsakim delom upoštevati najbolj tri elemente, to so: čas, denar in točnost.

Ing. Ukropina, direktor Fotogram. zavoda iz Beograda je govoril o problemih centralnega fotolaboratorija.

Ing. M. Janković iz Zagreba je rekel: "Ne pozabite, da dela izvršujejo ljudje. Treba jih bo boljše plačati, sicer bodo bežali s fotogrametrije."

Branko Čolić je pojasnil nekaj stvari iz svoje večrajšnje diskusije.

Polkovnik Štefanovič je ponovil in poudaril še enkrat svoje prejšnje trditve.

S tem je bilo dopoldne zasedanje zaključeno.

Popoldne je ob pol štirih imel predavanje Ing. Franjo Brun iz Zagreba o "teoriji relativne in absolutne orientacije." Med tem je pa komisija sestavljala

Po predavanju je posvetovanja fotografametrov postavila sledeća zaključke:

1. Postavi naj se koordinacijsko telo, katero bo reševalo in vsklajevalo probleme vojne in civilne geodetske službe.
2. Razvijanje negativnega materiala za civilne geodetske službe naj se vrši v centralnem fotolaboratoriju pri Fotogrametrijskem zavodu v Beogradu.
3. Negativni material naj se arhivira pri republiških GU, v kolikor imajo za to tehnične pogoje.
4. Delajo naj se poskusi na področju metrofotogrametrije, zaradi uporabe te metode v katastru.
5. Posebna komisija naj se bavi z uvedbo enotne fotogrametrijske terminologije.
6. V tujino na specializacijo naj se pošiljajo res samo strokovnjaki.
7. V geodetske srednje šole naj se uvede predmet "fotogrametrija".
8. Strokovnjakom, ki delajo v fotogrametriji, naj se določijo višje plače.
9. Na sestanke fotografametrov naj se povabijo tudi gozdarji, gradbeniki, urbanisti, itd.
10. Preskrbi naj se denarna sredstva za odhod delegatov na mednarodni kongres fotografametrov v Stockholmu.

S tem je bilo zasedanje zaključeno. Zvečer je bil v prostorih DIT-a družabni večer. V soboto smo si ogledali galerijo Maštrovič, Oceanografski institut in Diklecijanovo palačo.

Zasedanje je v redu in lepo potekalo. organizacija je bila prav dobra, kar gre vsekakor zahvala tovarišem iz Splita, ki so to organizacijo izvršili.

Poročja:
Ing. Golorej Ivan

Do materinega jezika več ljubezni,
pa tudi - spoštovanja!

Marsikdo meni, da je dovolj, če zna kot geometer vse potrebne matematične formule. Ne ve pa, da je dolžnost vsakega intelektualca tudi gojiti lepoto svoje materinščine. Ne bom se spuščal v jezikovno "lepoto" vseh mogočih okrožnic, nižjih in višjih instanc, zadržal se bom le na kratko pri našem terenskem tovarišu, pri geometru na terenu. Zdaj, ko se dela na novi izmeri, bi bilo skrajno brezvestno vleči v novi katastrski operat stare, nemogoče spakedranke krajevnih imen iz starih map. Vsakdo se naj resnično pozanima na terenih pri posestnikih samih, kako se nazivajo kraji, da bodo krajevna imena v resnici odgovarjala dejanskemu stanju. Seveda pa mora to delo biti opravljeno s prizadevnostjo, ne pa šablonsko. Tudi pri posestnikih naj se priimki vpisujejo slovenski slovensko, tuji pa po njihovem odgovarjajočem prevpisu. Imena pa naj bodo povsod enako pisana. Zgodi se n.pr. da radi različno pisanega krstnega imena, nastaneta iz enega lastnika kar dva, ali celo več: če je komu ime Ivan, ga bomo povsod !!! vpisali pod Ivanom in ne enkrat Ivan, drugič Janez ali morda celo še tretjič /to je zlasti v Prekmurju/ kot Janos. Kakor povedano je treba vse delo opravljati s pametjo in ne šablonsko tja v tri dni, da se ne bo zgodilo tako kot neki kolegici pred leti, da je v topografijo zapisala k odmerjenemu drevesu: joša. Tej tovarišici se ni zdelo pomisliti, kakšno drevo je to, ampak je enostavno popačila figurantovo ugotovitev, da je jeuša /torej jelša/, joša. Ali pa oni tovariš, ki je imel instrument Wichmann in je bil desnokrožni /položaj I v desni krožni legi/ ter je imel aparat vgravirano kratico "rechtel." /rechtsläufig/, pa je potem v zapisnik zapisal za znakko instrumenta "rechtsl.". Vsi geometri imajo popolno srednje šolo in bi bilo porazno, če bi njihova materinščina ostala na nivoju ljudskošolskih učencev. Če bi sem pa tja pogledali v kako leposlovno knjigo ali celo v

Pravopis, bi se marsikaj v tem pogledu izboljšalo in še vedno bi bil čug. tudi - magari za nogomet ali ples. - Tudi to se je zgodilo, da me je eden izmed mlajših tovaršev pri obhodu državne meje vprašal kaj pomenijo vklesane črke SHS - ČXC na mejnikih. Ali ni mar to nekoliko preveč enostranska "izobrazba"?

S. M.

POROČILO O ZASEDANJU IV. KONGRESA ZVEZE ITJ V SARAJEVU OD 13. DO 17. NOVEMBRA 1955.

V Sarajevu, glavnem mestu BiH je bil pretekli teden IV. Jubilejni Kongres Zveze ITJ pod pokroviteljstvom Maršala Tita.

Svečana otvoritev kongresa je bila v nedeljo, 13. novembra ob 11.00 v Doma Ljudske milice. Poleg 700 domačih delegatov in gostov je Kongresu prisostvoval tudi tov. Franc Leskošek, kot zastopnik Maršala Tita ter naslednje tuje delegacije, ki so zastopale inž. organizacije in društva svojih dežel: LR Kitajska, Turčija, Grčija, Avstrija, Švica in LR Bolgarija.

Pozdravni govor je imel doseđanji predsednik ITJ ing. Slavko Survađžić nakar je dal besedo tov. Francu Leskošku, ki je v imenu Maršala Tita pozdravil domače in tuje delegate ter po krajšem govoru žalel Kongresu uspešno delo. Za njim so govorili še predstavniki tujih delegacij, ki so vsi izrazili željo za čim tesnejšim sodelovanjem z Jugoslovanskimi inženirji in tehniki.

Izvoljeno delovno predsedstvo je predlagalo naslednji dnevni red:

13. novembra

-Volitve različnih delovnih komisij.

-Poročilo o delu organizacije ZV.ITJ med III. in

V. Kongresom /tajnik Zv. ITJ ing. Miloš Milenković/.
Poročilo nadzornega odbora ZV ITJ.

Kongresni referat: Deset let dela in predstoječe
naloge inž. in tehnikov Jugoslavije /sekretar Zv.
ing. Branislav Šikič/

Referat: Tehnični kadri v gospodarstvu in družbi
/Ing. Siniša Nikolič/.

4. november

-Poročilo verifikacijske komisije.

-Diskusija o poročilu in referatih.

-Ob 19.00 sprejem pri Predsedniku LO okraja Sarajevo za delegate Kongresa.

5. november

-Predlog izmene Statuta z diskusijo.

-Razrešitev Predsednika, članov Plenuma, Nadzornega odbora in Častnega razsodišča.

-Volitve novega Predsednika, članov Plenuma in drugih delovnih teles.

-Volitve.

-Predlog in sprejetje Rezolucije.

-Poročilo volivne komisije.

-Zaključek Kongresa.

Zgornji dnevni red je Kongres sprejel in začel se je delovni del Kongresa.

Najobširnejši referat na kongresu je podal tajnik ITJ Ing. Miloš Milenković: Poročilo o delu organizacij Zveze ITJ v času med III. in IV. Kongresom 1952-1955.

V referatu je bilo rečeno, da so inž. in tehniki uspešno opravili vse zadane naloge iz Rezolucije III. Kongresa ITJ. Delovanje društev se je močno razširilo na vsa področja tehničnega delovanja. Priskočila so na pomoč s svojimi strokovnimi naplavitmi povsod, kjer je bilo treba; njihove strokovne komisije pa so z našimi vodilnimi predstavniki reševale najbolj pereča vprašanja in probleme tehničnega značaja. Število društev je močno narstlo; a

posebno število članov. Danes ima Zveza ITJ včlanjenih skupaj 36.592 članov od tega 11.065 inž., 19.351 tehnikov, 4.013 ostalih, medtem ko jih je bilo ob času III. Kongresa le okrog 19.000, kar je skoraj 50 % manj.

Referat "O tehničnih kadrih v gospodarstvu in družbi" je prikazal, da je to vprašanje še vedno največji problem. Kapaciteta naših visokih in srednjih šol je občutno premajhna, da bi zadovoljila potrebe našega naglo se razvijajočega gospodarstva. Strokovno znanje v večini primerov ni tako kot bi moralo biti. Učni načrti zlasti na fakultetah imajo še mnogo gradiva, ki že zdavnaj ne odgovarja modernim tehničnim nalogam.

Pereče vprašanje so tudi strokovni izpiti. Vse premalo pozornosti se posveča mladim strokovnjakom, ki so na delovnem stažu. Za časa trajanja staža bi moral vsak inž. ali tehnik spoznati vse operacije v svoji stroki, da bi bil tako sposoben delati na katerem koli delovnem mestu.

Diskusija o referatih je bila zelo živahna: Vodilno mesto v njej je imela gradbena stroka, kar je razumljivo, saj je to pri nas najbolj razširjena panoga tehničnega delovanja. V zvezi s tem je bila izražena želja, da se geod. inž. in geometri čim bolj povežemo z gradbeniki. Sodelovanje naj bi bilo posebno tesno pri gradnjah prometnih zvez, urbanizacii in industrijskih gradnjah.

Ker so problemi in naloge geodetskih strokovnjakov bili podrobno obravnavani na I. Kongresu Geodetskih društev in na letošnjem posvetovanju v Splitu, nismo geodeti postavili pred Kongres nobenih zahtev, ne predlogov.

Diskutantii o strokovnih izpiti so enoglasno poudarjali, da vlada na tem področju velik nered. Želja vseh mladih tehnikov in inž. je, da bi strokovni

izpiti bili predvsem praktičnega značaja, ne pa re-
priza diplomskega izpita, ki ga polagajo že v svo-
jih šolah. Z dosedanjim načinom izpraševanja mi de-
jansko ne priznavamo uradno izdane diplome!

V torek 15. novembra je komisija za spremembo Sta-
tuta izločila Kongresu vse spremembe, ki jih je le-
ta z manjšimi dopolnitvami potom diskusije, sprejel.

Na popoldanskih volitvah istega dne je bil izbran
novi predsednik Zveze ITJ ing. Jovanović Milan in
10 članov Plenuma, od tega 7 inženjerjev, 2 tehni-
ka in 1 geometer /Bogdan Bogdanović/. Besedilo Kon-
gresne Rezolucije, ki je bila prebrana ter odobre-
na pred Kongresom in besedilo novega Statuta Zveze
ITJ bo razmnoženo ter razposlano podružnicam.

Zaključek Kongresa je bil ob 19.00^h.

Za časa delovanja Kongresa je prispelo nešteto br-
zozjavk in želja raznih kolektivov, šol, univerz ter
društev, želeč Kongresu čim uspešnejše delo. Prav
tako so delegati s Kongresa poslali brzozjavko Mar-
šalu Titu z obžalovanjem, da se ni mogel udeležiti
njihovega zborovanja ter mu želeli mnogo uspehov v
njegovem genialnem delu.

V sredo 16. novembra je bila za delegate in goste
Kongresa prirejena ekskurzija v hidrocentralo Ja-
blanico, a 17. novembra ekskurzija v železarno Ze-
nico. Tako smo imeli priliko videti naša res naj-
večja giganta. Pravih dimenzij ni mogoče opisati z
besedami in le tisti, ki si to ogleda na lastne oči,
bo imel pravo predstavo o razsežnosti teh dveh ob-
jektov. Posebno železarna Zenica je napravila na
nas mogočen vtis. V Zenici je vse moderno, novo.
Delavec tam premika le ročice, a ogromni stroji po-
slušno kot sužnji kuhajo, taliijo, gnetajo in kuje-
jo vse od nekaj desetih težkih ladijskih gredi do
tanke žice in pločevine.

Zadovoljni z izvrstno organiziranimi ekskurzijami so se delegati razšli v svoja mesta, da se bodo zopet sestali čez tri leta, takrat pa v Ljubljani.

Poroča:

Jelene Muržjan, geom.

Ing. A. Podpečan

"TERENSKI RELIEF"

Po osvoboditvi so izšle številne geodetske strokovne knjige, ki so bile dobrodošle ne samo študentom v srednjih in na visokih šolah, temveč tudi tudi naši terenski operativci, ki jih je začela takoj in s pridom uporabljati v praksi.

Marsikaj, kar se je preje težko našlo v raznih tujih knjigah - pri tem se je še predpostavljalo vsaj povprečno znanje tujega jezika -, najdemo danes odlično obdelano v naših strokovnih knjigah.

Obstojala pa je še vedno vrzel v vrsti dosedaj objavljenih domačih strokovnih knjig in razprav, a to je knjiga v kateri bi bil detajlno obdelan terenski relief.

Docent Ing. A. Podpečan je v svoji razpravi "Terenski relief" v zelo pregledni obliki obdelal potrebna navodila, kako se izdelujejo topografski ali geodetski načrti z natančno upodobitvijo v obliki plastnic. Razem tega so v tej razpravi obdelani še drugi načini oblikovanja reliefa in razne naloge iz gradbene prakse.

Vsebina razprave je v kratkem sledeča:

Uvod..... razdelitev kart in načrtov.

Nadalje:

1. Osnovni pojmi o reliefu terena.

2. Upodabljanje reliefa s plastnicami.
3. " " s črticami.
4. " " s senčenjem.
5. " " s hipsometrično metodo.
/z lestvico razl. nians neke barve./
6. Reliefne karte in makete.
7. Stereoskopsko opazovanje reliefa.
8. Lastnosti plastnic.
9. Karakteristične črte zemeljskega površja.
10. Osnovne oblike zemeljskega površja.
11. Nedostatki upodabljanja oblikovitosti terena s plastnicami.
12. Rekognosciranje in analiza terena.
13. Topografski znaki terenskih oblik.
14. Izmera zemeljskega površja z razčlenjenim reliefom.
15. Izmera ravninskega terena.
16. Konstrukcija plastnic v načrtih.
17. Ekvidistanca plastnic.
S prikazom najmanjše ekvidistance plastnic v načrtih raznih meril in pri raznih srednjih naklonih terena. Razni načini interpoliranja višinskih točk oziroma plastnic. Pomožna sredstva /naprave/ za interpoliranje.
18. Geodetsko generaliziranje.
Posploševanje situacije in reliefa, ki so odraža v izmeri manjšega števila detajlnih točk na istem površju.
19. Natančnost upodabljanja reliefa s plastnicami.
Dopustni pogoški pri višinskem upodabljanju v raznih državah.
20. Osnovne praktične naloge v načrtu plastnic.
Določanje višine poljubne točke, relativne višine dveh točk, naklonskega kota ali strmine med dvema plastnicama, ugotovitev razrednice v načrtu ali karti, določanje profila vzdolž dane točke, določanje polja nevidnosti, določanje ploščine in kubature zemlje s pomočjo načrta plastnic.
21. Projektne plastnice.

/Plastnice, ki upodabljaajo bodoči relief reguliranege področja v vertikalnem smislu n.pr. pri regulaciji mest/.

Že iz tega kratkega prikaza vsebine je razvidno, da je avtor temeljito obdelal vse kar se tiče višinske upodobitve terena. Razprava obsega 57 tipkanih strani, opremljena je s 74 slikami v tekstu in s posebnim dodatkom slik. Knjiga je inšla leta 1955 in se dobi pri Institutu za geodezijo in fotogrametrijo v Ljubljani, Aškerčeva ulica in stane din 250.-

Nabavo te razprave toplo priporočamo vsem geodetskim strokovnjakom in risarjem, ki se bavijo z višinsko upodobitvijo terena.

Ing. Franjo Rudl.

Ljubljana, dec. 1955

GRADENA SREDNJA ŠOLA
v Ljubljani

S E Z N A M
geometrov, ki so diplomirali na geod.odseku GSŠ po
osvoboditvi

Tek. števil.	Priimek in ime	diplomiral	Sedaj v službi
1.	Bačnik Janez	21. 2. 49.	MLO Kranj
2.	Čehovin Božomil	.."	GZLRS, Lj.
3.	Černe Gojmir	.."	Proj.at.Lj.
4.	Drekonja Miran	.."	Kmet.gozd. pos.Kočev.
5.	Gajeta Kristina	.."	Agroob. Lj.
6.	Ham Friderik	.."	Proj.at.Lj.
7.	Jenko Dušan	.."	Kat.urad Lj.-okol.
8.	Klun Jožef	.."	Geod.z.LRS
9.	Kovačič Lofija	.."	G.Z.Marib.
10.	Kumer Milan	.."	Slov.ceste
11.	Lenardi Martina	.."	-
12.	Rihar Rgdan	.."	stud.geod.
13.	Rus Vica	.."	Proj.biro Novo mesto
14.	Šipek Ivan	.."	Novo mesto
15.	Štrukelj Mirko	.."	v inozem.
16.	Vedral Jenda Jože	.."	Upr.za urej. hudourn.Lj.
17.	Zamljei Vincencij	.."	Gozd.g.Post.
18.	Bukavec Ivan	23. 6. 49.	-
19.	Tavčar Mitja	.."	Maribor
20.	Cankar Vincencija	19. 6. 50.	G.Z. LRS
21.	Funa Ema	.."	G.Z. Koper
22.	Grča Andrej	.."	G.Z. Ljub.
23.	Hafner Jožef	.."	G.Z. Koper
24.	Klemen Vinko	.."	G.Z. Celje
25.	Kralj Stanislav	.."	G.Z. Koper
26.	Miharčič Anton	.."	Agroob. Lj.
27.	Morano Ema	.."	G.Z. LRS

28.	Nečimer Marijan	19.	6.	50.	G.Z. LRS
29.	Pahor Branka		"		G.Z. Koper
30.	Robišek Rihard		"		G.Z. Marib.
31.	Slokar Bojan		"		Kat.ur.Črnom.
32.	Verčon Vera-Čehovin		"		G.Z. LRS
33.	Vovk Jožef		"		"
34.	Zakotnik Franc		"		"
35.	Zobea Franc		"		"
36.	Bratovč Maksimiljan	21.	6.	51.	G.Z. Koper
37.	Čermelj Zmagoslav		"		G.Z. LRS
38.	Fridan Oton		"		G.Z. Marib.
39.	Gulič Alojz		"		G.Z. Koper
40.	Jelenc Marijan		"		"
41.	Jeraj Viljem		"		G.Z. Celje
42.	Jurkovič Štefanija		"		G.Z. LRS
43.	Kekac Alojz		"		G.Z. Celje
44.	Krečič Franc		"		"
45.	Leskovar Bernard		"		"
46.	Rozman Anton		"		G.Z. Marib.
47.	Samobor Bogdan		"		Maribor
48.	Soklič Dragan		"		G.Z. LRS
49.	Volavšek Janez		"		"
50.	Avbelj Jože	30.	6.	52.	"
51.	Cvetkovič Stanislava-				
	Zobec		"		"
52.	Čehovin Anamarija		"		"
53.	Kavčnik Marija-Brašanac		"		Rudnik Bor
54.	Kerčmar Pavel		"		G.Z. LRS
55.	Kos Marjeta		"		"
56.	Maretič Dušan		"		"
57.	Martinec Marijan		"		"
58.	Mežnaršič Danijela-Gošnik		"		Kat.u.Krško
59.	Nagode Pavel		"		pri vojakih
60.	Štangl Franc		"		G.Z. LRS
61.	Treiber Karl		"		G.Z. Marib.
62.	Troha Marjeta		"		G.Z. LRS
63.	Vidovič Tilibald		"		G.Z. Marib.
64.	Žnidaršič Klara-Čermelj		"		G.Z. LRS
65.	Bajda Franc	20.	6.	53.	"
66.	Balko Vincenc		"		"

67.	Bratoš Zdravko	20.	6.	53.	G.Z. Marib.
68.	Bucik Alojzij		"		pri vojakih
69.	Bukovec Marija-Zakotnik		"		G.Z. IRS
70.	Debeljak Filip		"		pri vojakih
71.	Dolinar Lovrenc		"		G.Z. IRS
72.	Eržen Marija-Jereb		"		"
73.	Fidler Peter		"		G.Z. Celje
74.	Fratnik Andrej		"		G.Z. Marib.
75.	Gajšek Ivan		"		G.Z. Celje
76.	Goštinčar Milan		"		G.Z. IRS
77.	Hren Bogdan		"		"
78.	Hrib Marijan		"		"
79.	Hribar Franc		"		G.Z. Celje
80.	Jelovšek Franc		"		pri vojakih
81.	Kolman Vladimir		"		G.Z. IRS
82.	Kržič Anton		"		"
83.	Lesar Ana		"		"
84.	Merhar Olga		"		"
85.	Miška Leopold		"		pri vojakih
86.	Modic Peter		"		G.Z. IRS
87.	Perdan Alojz		"		vojo. stud.

/Nadaljevanje v prih. številki/

S p o r o č i l a :

1. Opozarjamo vse tovariše na Uredbo o nazivih in plačah uslužbencev geodetske stroke v geodetski službi, ki je izšla v Ur. listu FLRJ št. 46/55 in katera prinaša precej novih določb. Zato je umestno, da jo preberete.
2. Geodetska uprava je organizirala risarski geodetski tečaj, ki bo trajal predvidoma od začetka oktobra do kraja decembra. Obiskuje ga 29 tečajnikov, kateri bodo po uspešno opravljenem tečaju nastopili službe geodetskih risarjev na naših geodetskih zavodih in geodetskih uradih.
3. V oktobru je posetil Jugoslavijo in se za nekaj dni ustavil tudi v Ljubljani strokovnjak in

pionir na področju fotogrametrije prof. dr. Georges Poivilliers iz Francije. V svojem predavanju, kot v privatnih razgovorih je dal mnogo dragocenih nasvetov in navodil našim strokovnjakom, fotogrametrom.

4. Pri Glavni geodetski upravi v Beogradu je izšla knjiga prof. ing. Svečnikova: Viša geodezija, druga knjiga.

Vsebina: Precizna poligonometrija. Nivelman visoke točnosti. Trigonometrijski nivelman.

--ooOoo--